

Innowacje na lekcjach historii i WOS

Procedury wdrażania innowacji

Pojęcie innowacji

1. Innowacja to każda zmiana przyczyniająca się do polepszenia wyników pracy dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej szkoły i placówki oświatowej.
2. Innowacja, jest nowatorskim rozwiązaniem programowym, organizacyjnym lub metodycznym, mającym na celu poprawę jakości pracy szkoły.

.

Pojęcie innowacji

3. Innowacja to zmiana polegająca na wprowadzeniu jakościowo nowego produktu w warsztacie pracy nauczyciela oraz w procesie pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły.

Cele innowacji

- Innowacja stanowi integralny element działalności szkoły.
- Innowacja służy poprawie jakości pracy szkoły.
- Innowacja wyzwala kreatywność uczniów i nauczycieli.
- Innowacja pozwala nauczycielowi rozszerzyć swoją pracę dydaktyczno-wychowawczą o nowe elementy i działania wychodzące poza podstawę programową.

Zadania innowacji

- Inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących rozwiązań w procesie kształcenia lub wdrożenia nowych rozwiązań.
- Zastosowanie nowych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych w procesie rozwijania kompetencji uczniów.

Podstawa prawna

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe
(Dz. U. z 2017 r. poz.59. art.44 ust.2 pkt 3., art.55 ust.1
pkt 4, art.68 ust.1 pkt 9, art..86 ust.1.)

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(Dz. U. z 2016 r. poz.1943 ze zm.)

Rozporządzenie MEN z dnia 25 sierpnia 2017 r. (Dz. U.
z 2017, poz.1646) w sprawie sposobu prowadzenia
przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki
dokumentacji przebiegu nauczania, działalności
wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej
dokumentacji.

Regulacje w ustawie Prawo oświatowe

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 poz. 59 ze zm.) działalność innowacyjna ma być integralnym elementem działalności szkoły/placówki, a poprzez realizację innowacji, wyzwolić kreatywność uczniów i nauczycieli.

Rodzaje innowacji

1. Innowacje oświatowe:

- a. kształceniowe (dydaktyczne),
- b. wychowawcze,
- c. opiekuńcze,
- d. przedmiotowe,
- e. eksperyment pedagogiczny,
- f. terapeutyczno-zdrowotne.

Rodzaje innowacji

2. Innowacje według kryterium rozwiązań:
 - a. programowe,
 - b. metodyczne,
 - c. technologiczne,
 - d. organizacyjne.

Rodzaje innowacji

3. Innowacje według kryterium rodzaju zmian:
 - a. przekształcenie,
 - b. poszerzenie,
 - c. uzupełnienie,
 - d. zastąpienie,
 - e. eliminacja,
 - f. dostosowanie,
 - g. wzmocnienie,
 - h. integracja.

Rodzaje innowacji

4. Innowacje według stopnia kreatywności:
 - a. pionierskie (torujące drogę w nowej dziedzinie),
 - b. asymilacyjne (przyswojenie, adaptacja nowych działań czy treści do wcześniejszych doświadczeń i stanu wiedzy).

Rodzaje innowacji

5. Innowacje według kryterium źródła informacji:
 - a. powstałe z osobistego doświadczenia,
 - b. adoptowane, powstałe na bazie doświadczeń innych wskazanych osób i przystosowane do własnej praktyki,
 - c. adaptowane – stanowiące nową praktykę pedagogiczną uzupełnioną o nowy zespół.

Dokumentacja

1. Pozytywna opinia rady pedagogicznej.
2. Uchwała rady pedagogicznej.
3. Opis innowacji.
4. Zgoda autora / autorów
na wprowadzenie innowacji.
5. Karta innowacji pedagogicznej.

Przebieg innowacji

1. Diagnoza problemu,
2. Określenie celu,
3. Wybór metod badawczych,
4. Adaptacja,
5. Ewaluacja.

Zasoby

- Baza materialna szkoły,
- Pracownie dydaktyczne,
- Biblioteka,
- Sprawna organizacja,
- Współpraca nauczycieli,
- Współpraca ze środowiskiem szkoły.

Etapy tworzenia innowacji

1. Projektowanie,
2. Wdrażanie,
3. Dokumentacja,
4. Ewaluacja.

Projektowanie innowacji

1. Diagnoza potrzeb dydaktyczno - wychowawczych szkoły.
2. Określenie celu innowacji – tworzenie lepszych warunków kształcenia i rozwoju uczniów.
3. Opracowanie projektu innowacji.
4. Uzyskanie pozytywnej opinii rady pedagogicznej, rady rodziców, organu nadzoru pedagogicznego.

Wdrażanie innowacji

1. Realizacja innowacji.
2. Nowe treści nauczania.
3. Aktywizujące metody nauczania.
4. Motywacja do rozwijania aktywności twórczej i rozwijania zainteresowań uczniów.
5. Formy pracy.
6. Środki dydaktyczne.

Dokumentacja

1. Szkoła gromadzi dokumentację realizowanych innowacji.
2. Dokumentacja uzasadnia potrzebę wdrożenia innowacji.
3. Prowadzona jest dokumentacja w zakresie diagnozy jakości pracy szkoły w obszarze realizowanych innowacji.

Ewaluacja

1. Szkoła monitoruje, diagnozuje, analizuje, kontroluje i prowadzi badania zgodnie z procedurą przyjętą w programie innowacji.
2. W szkole jest zamieszczona informacja o realizowanej innowacji.
3. Wyniki działań innowacyjnych są upowszechniane i udostępniane.

Wdrożenie innowacji

1. Opracowana innowacja, obejmuje wszystkie lub wybrane zajęcia edukacyjne, całą szkołę, oddział, grupę uczniów.
2. Innowacja zostaje przedstawiona na radzie pedagogicznej.
3. Rada pedagogiczna podejmuje uchwałę w sprawie wprowadzenia innowacji po uzyskaniu:
 - zgody nauczycieli, którzy będą uczestniczyć w innowacji,
 - opinii rady szkoły,
 - pisemnej zgody autora lub autorów innowacji na jej wprowadzenie,
4. Dyrektor szkoły zapewnia odpowiednie warunki kadrowe i organizacyjne na realizację innowacji, a także finansowe po uzgodnieniu z organem prowadzącym szkołę.

Wdrożenie innowacji

5. Wpisanie innowacji do Szkolnego Rejestru Innowacji Pedagogicznych.
6. Realizacja innowacji następuje według założeń opracowanego programu.
7. Innowację można wprowadzić w dowolnym momencie roku szkolnego, uwzględniając ramy czasowe jej realizacji.
8. Rozpoczęcie innowacji pedagogicznej jest możliwe po zapewnieniu przez szkołę odpowiednich warunków kadrowych i organizacyjnych, a także finansowych za zgodą organu prowadzącego szkołę.

Wdrożenie innowacji

9. Innowacja pedagogiczna nie może naruszać prawa ucznia do bezpłatnej nauki, wychowania i opieki, a także uzyskania wiadomości niezbędnych do ukończenia szkoły.
10. Autor innowacji wyraża pisemną zgodę na prowadzenie innowacji w szkole.
11. Nauczyciele wyrażają pisemną zgodę na uczestnictwo w innowacji.
12. Rodzice wyrażają zgodę na udział dziecka w innowacji pedagogicznej.

Budowa Programu Innowacyjnego

Program opisujący innowację powinien zawierać:

1. Nazwę innowacji,
2. Rodzaj innowacji,
3. Wstęp – uzasadnienie celowości wprowadzenia innowacji i spodziewane efekty),
4. Nazwę szkoły (placówki),
5. Datę rozpoczęcia i przewidywany czas trwania innowacji,
6. Zakres innowacji (klasa, oddział, szkoła),
7. Autora programu,

Budowa Programu Innowacyjnego

8. Opis innowacji,
9. Cele kształcenia i wychowania,
10. Zakres treści,
11. Sposób realizacji programu:
 - metody pracy
 - formy pracy
12. Środki dydaktyczne,
13. Osoby instytucje wspomagające,
14. Oczekiwane efekty,
15. Sposoby oceny,

Budowa Programu Innowacyjnego

16. Ewaluacja- procedury ewaluacji i wykorzystanie wyników,

17. Data uchwały rady pedagogicznej w sprawie podjęcia innowacji
(załącznik),

18. Załączniki:

- uchwała rady pedagogicznej,
- pisemna zgoda autora (autorów)
- opinia rady szkoły (rady rodziców),
- zgoda organu prowadzącego na finansowanie działań
(w przypadku dodatkowych kosztów).

Zakres tematyczny innowacji

1. Rodzaj zajęć,
2. Cele kształcenia,
3. Treści nauczania,
4. Procedury osiągnięcia celów,
5. Przewidziane osiągnięcia ucznia,
6. Termin realizacji,
7. Odpowiedzialni.

Przykład innowacji na lekcjach historii

1. Innowacja programowa na lekcjach historii w klasie VIII, pt. Edukacja regionalna - II wojna światowa.
2. Cel innowacji: poprawa jakości pracy szkoły.
3. Cele kształcenia
 - pogłębianie wiedzy historycznej regionu w powiązaniu z dziejami państwa i narodu podczas II wojny światowej,
 - wprowadzenie ucznia w świat dziedzictwa narodowego własnego regionu,
 - rozwijanie postaw patriotycznych związanych z tożsamością regionalną

Przykład innowacji na lekcjach historii

4. Treści nauczania

- a. Jestem przewodnikiem po moim regionie,
- b. Z dziejów historii mojego regionu,
- c. Mój region w czasie II wojny światowej,
- d. Udział mieszkańców mojego regionu w kampanii polskiej 1939 roku,
- e. Miejsca martyrologii w moim regionie,
- f. Społeczeństwo mojego regionu pod okupacją,

Treści nauczania na lekcjach historii

- g. Opór ludności przeciwko okupantowi,
- h. Działalność organizacji ruchu oporu przeciwko polityce okupanta,
- i. Działalność zbrojna ruchu oporu,
- j. U progu zakończenia wojny,
- k. Odbudowa regionu ze zniszczeń wojennych,
- l. Początki władzy komunistów.

Procedury osiągnięcia celów innowacji

- a. Prowadzenie zajęć w terenie, poza szkołą, w muzeum, Miejscach Pamięci Narodowej,
- b. Organizowanie spotkań z uczestnikami tragicznych wydarzeń z czasów II wojny światowej, żołnierzami, kombatantami, świadkami wydarzeń,
- c. Podejmowanie współpracy z regionalistami, instytucjami kultury, stowarzyszeniami,
- d. Poszukiwanie źródeł informacji: archiwa, muzea, biblioteki,

Procedury osiągnięcia celów innowacji

- e. Opracowanie dokumentacji z przeprowadzonych badań,
- f. Przeprowadzenie gry dydaktycznej nt. Miejsca Pamięci w Moim Regionie,
- g. Przygotowanie prezentacji, wystawy zdjęć, filmu nt. Nasza Niepodległość.

Przewidywane osiągnięcia uczniów

- umiejętność poszukiwania, porządkowania i wykorzystania informacji o wydarzeniach z dziejów II wojny światowej w regionie pochodzących z różnych źródeł,
- umiejętność współpracy i współdziałania w grupie,
- rozwijanie zainteresowań historycznych,
- stosowanie zdobytej wiedzy w praktyce,
- przygotowania opracowań historycznych, scenariuszy,
- kreatywność w działaniu: poszukujemy i pomagamy kombatantom

Ewaluacja innowacji

1. Obserwacja pracy uczniów,
2. Analizowanie postaw i wypowiedzi uczniów podczas rozmów i dyskusji,
3. Wyniki ankiety, wywiadów, rozmów,
4. Testy sprawdziany i konkursy pozwalające ocenić wiedzę uczniów,
5. Ocena wytworów prac uczniowskich, albumy, zdjęcia, prezentacje, filmiki.

Termin realizacji innowacji

Innowację można wprowadzić w dowolnym momencie roku szkolnego, uwzględniając ramy czasowe jej realizacji, np. dziewięć miesięcy, od miesiąca września do maja.

Odpowiedzialni

Nauczyciele historii

Uczniowie klas VIII

Wychowawcy klas

Rodzice

Przykład innowacji na lekcjach wos

1. Innowacja programowa na lekcjach wiedzy o społeczeństwie w klasie VIII, pt. Samorząd gminny dawniej i dziś.
2. Cel innowacji: poprawa jakości pracy szkoły.
3. Cele kształcenia
 - pogłębianie więzi emocjonalnych ze swoim regionem,
 - wprowadzenie ucznia w świat dziedzictwa narodowego swojego regionu,
 - rozwijanie postaw patriotycznych związanych z tożsamością narodową i regionalną
 - kształcenie postawy odpowiedzialności za kraj i region,
 - przygotowanie uczniów do pełnienia ról społecznych.

Przykład innowacji na lekcjach wos

4. Treści nauczania

- a. Pojęcie samorządu terytorialnego,
- b. Historia samorządu gminnego w Polsce,
- c. Tradycje samorządu gminy,
- d. Podstawy prawne samorządu gminy,
- e. Zakres działania i zadania gminy,
- f. Władze gminy,
- g. Wybory i referendum gminne,
- h. Debata wyborcza

Przykład innowacji na lekcjach WOS

- i. Akty prawa miejscowego stanowione przez gminę,
- j. Gminna gospodarka finansowa
- k. Związki i porozumienia międzygminne,
- l. Stowarzyszenia gmin,
- ł. Stowarzyszenia międzygminne,
- m. Nadzór nad działalnością gminną,

Procedury osiągnięcia celów innowacji

- a. Prowadzenie zajęć w terenie, poza szkołą, na sali obrad urzędu gminy, udział w sesji rady gminy,
- b. Organizowanie spotkań z przewodniczącą rady gminy, wójtem (burmistrzem, prezydentem), radnym, sołtysem,
- c. Podejmowanie współpracy z regionalnymi , instytucjami kultury, stowarzyszeniami,
- d. Poszukiwanie źródeł informacji, analiza aktów prawnych,
- e. Zorganizowanie dyskusji konferencyjnej,
- f. Przeprowadzenie debaty wyborczej radnych do rady gminy.

Przewidywane osiągnięcia uczniów

- umiejętność poszukiwania, porządkowania i wykorzystania informacji z różnych źródeł,
- umiejętność współpracy i współdziałania w grupie,
- rozwijanie zainteresowań dotyczących problematyki społecznej,
- stosowanie zdobytej wiedzy w praktyce,
- przygotowanie opracowania: Podręczny poradnik radnego,
- kreatywność w działaniu, organizowanie spotkań z przedstawicielami organów gminy, konferencji, debat.

Ewaluacja innowacji

- a. Obserwacja zachowań i postaw uczniów w sytuacjach ćwiczeniowych,
- b. Oglądanie uczniów podczas udziału w dyskusji konferencyjnej, debacie ,
- c. Analiza wypowiedzi uczniów w czasie rozmów i dyskusji,
- d. Ocena wypowiedzi uczniów na zadane tematy,
- e. Ocena treści prac przygotowanych przez uczniów na określone tematy,
- f. Testy, sprawdziany, konkursy wiedzy.

Termin realizacji innowacji

Innowację można wprowadzić w dowolnym momencie roku szkolnego, uwzględniając ramy czasowe jej realizacji, np. dziewięć miesięcy od września do maja.

Odpowiedzialni

Nauczyciele historii

Uczniowie klas VIII

Wychowawcy klas

Rodzice

Efekty innowacji

1. Podniesienie jakości pracy szkoły
2. Podniesienie wyników pracy dydaktyczno-wychowawczej uczniów,
3. Praktyczne zastosowanie nowych treści edukacyjnych w procesie nauczania i wychowania,
4. Praktyczne wykorzystanie metod aktywizujących w procesie kształcenia i wychowania uczniów,

Efekty innowacji

5. Kształcenie kompetencji kluczowych uczniów,
6. Zastosowanie zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce.

Bibliografia

Brudnik E., *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie: przewodnik po metodach aktywizujących*, Kielce 2000.

Bukowski Z., Jędrzejewski T., Rączka P., *Ustrój samorządu terytorialnego w Polsce*, Toruń 2011.

Czubiński, *Druga wojna światowa 1939-1945, cz. 1-2*, Poznań 1999.

Bibliografia

Hamer H., *Klucz do efektywności nauczania*, Warszawa 2010.

Hamer H., *Rozwój umiejętności społecznych*, Warszawa 2003.

Malinowski M., *Zarządzanie innowacjami pedagogicznymi w praktyce szkolnej*, Nowa Szkoła. Warszawa 1999.

Moczulski L., *Wojna polska*, Warszawa 2009.

Bibliografia

Musioł A., Gmoch R., *Innowacje pedagogiczne nauczycieli jako wskaźnik ich kompetencji zawodowych*, [w:] *Kompetencje zawodowe nauczycieli i jakość kształcenia w dobie przemian edukacyjnych*, , pod red. R. Gmocha i A. Krasnodębskiej, Opole 2005.

Radziewicz J., *Warunki podejmowania pedagogicznych decyzji innowacyjnych*, [w:] *Twórczość wyzwanie XXI wieku*, oprac. E. Dombrowska, A. Niedźwiedzka, Kraków 2003.

Zakończenie

Aktywność nauczycieli w obszarze tworzenia innowacji w edukacji, stanowi integralny element działalności szkoły, ponieważ wyzwala kreatywność uczniów i nauczycieli .

Dziękuję.